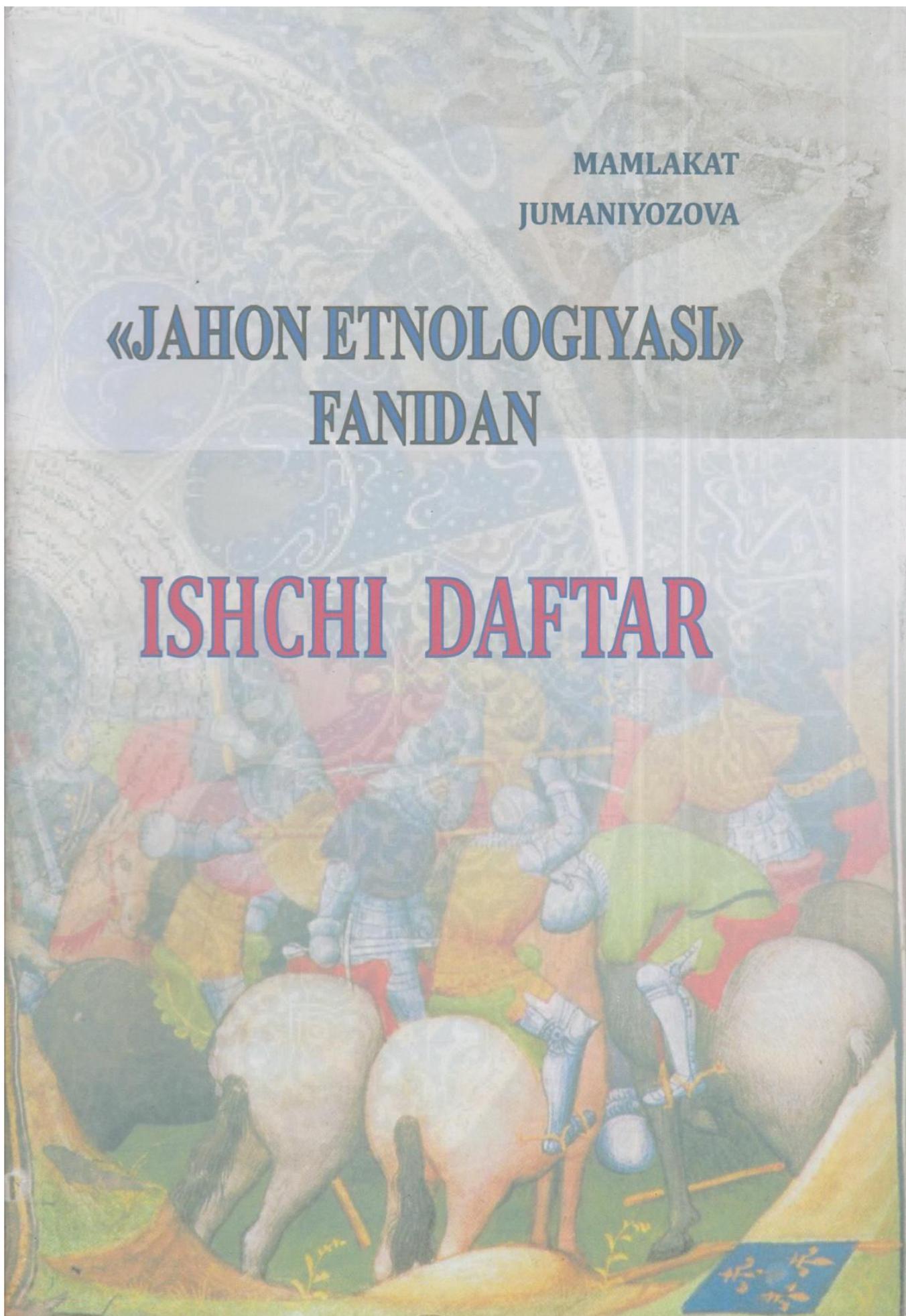

MAMLAKAT
JUMANIYOZOVA

«JAHON ETNOLOGIYASI»
FANIDAN

ISHCHI DAFTAR

MAMLAKAT JUMANIYOZOVA

«JAHON ETNOLOGIYASI» FANIDAN
ISHCHI DAFTAR

(Oliy ta'lim muassasalarining tarix yo'nalishi talabalari uchun)

o'quv-uslubiy qo'llanma

TOSHKENT
«ABU MATBUOT-KONSALT»
2016

UO'K 908J87
KBK 63.5
J 87

Mas'ul muharrir:

M. Jumaniyozova – O'zbekiston Davlat Jahon tillari universiteti, dotsent, pedagogika fanlari
nomzodi

Taqrizchilar:

O. I. Abdullayev – Urganch Davlat universiteti, dotsent, tarix fanlari nomzodi

Q. Masharipov – Urganch Davlat universiteti, dotsent, tarix fanlari nomzodi

Jumaniyozova, Mamlakat

«Jahon etnologiyasi» fanidan ishchi daftar (Oliy ta'lim muassasalarining tarix yo'nalishi talabalari uchun). O'quv-uslubiy qo'llanma. M. Jumaniyozova – Toshkent: Abu Matbuot-konsalt, 2016. - 60 b.

UO'K 908(075)
KBK 63.5

Ushbu o'quv-uslubiy qo'llanma O'zbekiston Respublikasi DTSda keltirilgan «Arxeologiya va etnologiya» fanining «Jahon etnologiyasi» qismi bo'yicha namunaviy dasturiga muvofiq tarzda ishlab chiqildi. O'quv-uslubiy qo'llanma ishchi daftar tarzida yaratilgan bo'lib, u yangi pedagogik texnologiyalarga asoslangan. Ushbu o'quv-uslubiy qo'llanmada qiyinligi jihatdan turli xil darajadagi bo'lgan vazifalar berilgan. Ularni bajarish davomida talaba masalalarni tahlil qilishni, qiyoslashni, ma'lumotlarni tizimlashtirishni, xarita bilan ishlashni va test savollarini yechishni o'rganadi, takomillashtiradi. O'quv-uslubiy qo'llanma tarix (mamlakatlar va mintaqalar bo'yicha) mutaxassisligi talabalari uchun mo'ljallangan.

Ushbu o'quv-uslubiy qo'llanma Urganch Davlat Universiteti Ilmiy kengashining 2016 yil 17 noyabr 3-sonli kengash bayonnomasi bilan nashrga tavsiya etilgan.

Ushbu o'quv-uslubiy qo'llanma "Intellekt Expert" Davlat unitar korxonasiining 2016 yil 22 noyabrda 000332-raqamli guvohnomasi bilan mualliflik huquqi himoyalangan.

Кириш.

Бугунги кунда ўқув режаларидаги мустақил таълим соатлари ўқув-аудитория соатларидан анча кўпни ташкил этмоқда. Зеро, даврнинг ўзи ўқувчилардан чуқур билим, тинимсиз кузатувчанлик, мустақил фикрлаш ва ижодий қобилиятни талаб этмоқда. Чунки, фақат мустақил фикрлаш қобилиятига эга бўлган шахсгина ўз муаммоларига ечим топа олади ва жамиятда ўз мавқеига эга бўлади.

Биз биламизки, мустақил таълим вазифалари болалар боғчасидаёқ берила бошлайди (шеър ёдлаш, топишмоқ топиш, расм чизиш келиш ва саволлар тузиш келиш). Бола мактабда бундай топшириқларни уй вазифаси сифатида бажаради ёки тўғарак машғулоти орқали амалга оширади. Албатта, олий таълим муассасаларидаги мустақил таълим бошқа таълим муассасаларидаги мустақил таълимдан жиддий фарқ қилиши лозим. Олий таълимда мустақил ишлар-билиш, тафаккур этиш жараёнларини ўзида мужассамлаштиришдан ташқари, техника, технологияларни янгилаш боришида шахсни ҳаётга ва меҳнат қилишга тайёрлашнинг йўллари билан бири бўлмоғи, янги илмий ишларнинг, лойиҳаларнинг ва кашфиётларнинг дебочаси бўлмоғи лозим.

Олий таълим муассасаларида мустақил таълим учун баҳолаш тизими ҳам ишлаб чиқилган. Лекин, шуни афсус билан таъкидлаш лозимки, талабалар ўзига берилаётган мустақил таълим ишини реферат шаклида ўқув-услубий мажмуадан, дарсликлар ва асарларнинг электрон вариантларидан ёки интернет сайтларидаги тақдиротларни тўғридан-тўғри кўчириш орқали бажармоқдалар. Бундай ҳолатда улар фақат ўзгаларнинг ишларини ўзларига ўзлаштиришигина ўрганадилар холос. Баъзи ҳолларда эса дарснинг қайта такрорланишига айланиб қолмоқда. Бунинг сабаби эса оддий. Биринчидан топшириқ бераётган ўқитувчининг малакаси йўқлиги, ўз касбий фаолиятини такомиллаштирмаганлиги, иккинчидан замонавий педогогик технологиялардан беҳабарлиги ва замонавийлаштиришга қизиқмаганлиги, учинчидан эса берилаётган мустақил ишнинг назорат қилинмаслиги ва унинг натижаларига жиддий эътибор қаратмаганлигидадир.

Шундай экан, мустақил таълимни назарий ва амалий жиҳатдан ташкил этиш ўқитувчидан чуқур билим ва юксак маҳоратни талаб этади. Демак, биз талабадан ўқув материалларидан муҳимини ажратиш олиш, далилларни тўғри баҳолаш, таҳлил қилиш ва амалиётда қўллашни ўргатсак, шундагина мустақил таълим натижаси самарали бўлади. Демак, ўқитувчининг вазифаси мустақил таълим беришдан олдин талабани замонавий техника ва технология ютуқлари билан таништириш, ўзи эса мустақил таълим жараёнини лойиҳалаш ва ўтказишга етарли эътибор бериши, талабани рағбатлантириши, илмий-тадқиқот ишларига кўпроқ жалб этиши, унинг ишини мутахассислар иштирокида ҳимоя қилиши ва талаба тадқиқотларини қайта ишлаши ва амалда жорий қилиши, электрон дарсликлар банкини яратиши, маълумотлар базасини таҳлил этиши лозим. Ана шундагина биз ижодий изланувчи шахсни яратамиз.

Қўлингиздаги ўқув-услубий қўлланма Ўзбекистон Республикаси ДТСда келтирилган «Археология ва этнология» фанининг «Жаҳон этнологияси»

қисми бўйича фаннинг намунавий дастурига мувофиқ тарзда ишланган. Ўқув-услубий қўлланмада фан дастурида келтирилган барча мавзулар қамраб олинган. Унда мавзулар бўйича мустақил топшириқларнинг турли шакллари ўз ифодасини топган. Ўқув услубий қўлланма талабага ишчи дафтар сифатида ишланган. Албатта, ушбу иш Олий ўқув юртларининг тарих мутахассислиги ўқитувчи ва талабаларига мўлжалланган бўлиб, ундан ўқитувчилар мустақил вазифалар беришда фойдаланиши мумкин. Талаба эса мустақил фикрлаш ва ижодий тадқиқотлар қилишга эришиши мумкин.

Талабаларнинг мустақил фикрлаш қобилиятини ривожлантириш имкониятлари ва йўллари

Рақобатбардош кадрларни тайёрлаш бугунги куннинг долзарб муаммоси ва вазифаларидан биридир. Шу сабабли республикада таълим жараёнига эътибор кучайтирилмоқда. Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисидаги қонуни”, “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури” ва Ўзбекистон республикасининг биринчи президенти И.А.Каримовнинг кўпгина асарлари ҳам ана шу мавзуга бағишлангандир.

Албатта, талабаларнинг мустақил фаолиятини шакллантириш учун янги, замонавий ахборот технологиялари ва педогогик технологиялар асосида мустақил таълимни сифатли ташкил этиш зарур.

Талабада мустақил фикрлаш қобилиятини шакллантириш учун, авваломбор ўқитувчи ечиш зарур бўлган муаммони тўғри қўйиши лозим. Шунингдек муаммони ечиши, илмий тушунчаларни ўзлаштиришда таҳлил, синтез, қўллаш, баҳолаш каби мезонлардан талаба фойдаланиши лозимлигини тушунтириши лозим.

Талабаларга мустақил иш топшириғи беришнинг албатта ўз босқичлари бор. Масалан, мустақил таълим борасида етарлича кўникмаларга эга бўлмаган биринчи курс талабалари учун *фан боблари ва мавзуларини ўрганиш* учун индивидуал топшириқ, рефератлар берилиб у семинар орқали назорат қилинади. Шунингдек, махсус илмий адабиётлар бўйича фан бўлим ва мавзулари устида ишлаш, янги ва технологияларни ўрганиш ва улардан

тадқиқот ишларида фойдаланиш барча босқич талабалари учун мақсадга мувофиқ.

Фаол ўқитиш услубидан фойдаланадиган мустақил таълим машғулоти (интерфаол усуллар, дискуссия, конференция, семинар каби) фан, техника ва технологияларнинг долзарб муаммолари бўйича тайёрланади.

Албатта мустақил таълим шаклини яратишда фан хусусиятларига жиддий эътибор қаратиш лозим. Ижтимоий гуманитар фанларда уларнинг қуйидаги шаклларида фойдаланилади.

-Мавзуларни қўшимча адабиётлар ёрдамида мустақил ўзлаштириш,

-берилган мавзулар бўйича рефератлар тайёрлаш,

- семинар ва амалий машғулотларга тайёргарлик қилиш,

-курс иши тайёрлаш,

-битирув-малакавий иш тайёрлаш,

-илмий анжуманларга тезис тайёрлаш, мақолалар ёзиш.

Ишчи дафтар яратиш ва ундан фойдаланишни мустақил таълим юритишнинг яна бир шакли дейиш мумкин. Бу шакл анча самаралироқ ва бунда албатта даставвал ўқитувчи ўз устида ишлайди. Иккинчи жиҳати шундаки, мустақил изланиш давомида талаба битта мавзу билан чекланиб қолмайди. У бутун бир курсни ўзлаштира олади. Ишчи дафтардан семинар машғулотида фойдаланса ҳам бўлади. Бундай ҳолатда ўқитувчи вақтдан ютиши билан биргаликда, талабаларни баҳолаши ҳам осонлашади. Ишчи дафтар орқали талабаларнинг фикрлаши, ўз фикрини мустақил баён эта олиш қобилияти ривожланади. Маъруза машғулотида ҳам ушбу ишчи дафтардан фойдаланиш мумкин. Агар маъруза давомида талабалар қўлларидаги ишчи дафтарни тўлдириб борсалар, вақт самарали ўтади, талабанинг зерикашига йўл қўйилмайди. Чунки, ишчи дафтарда янги педогогик технологияларнинг турли шаклларида фойдаланилган бўлиб, бу ҳар хил характердаги талабаларнинг фаоллигини оширади, уларнинг креатив томонларини кашф этишга, намоён этишга қаратилган.

Ишчи дафтарда 13 та мавзу бўйича топшириқлар ишланган. Ҳар бир мавзуда 4та топшириқ инглиз тилида берилган. Бу албатта, бугунги куннинг талабидан келиб чиққан ҳолда инобатга олинган. Чунки, республикамиз ёшларига давлатимиз томонидан жуда катта эътибор қаратилмоқда. Уларнинг жаҳон илму-фанига кириб бориши учун барча шароитлар

яратилмоқда. Шунингдек, бугунги кунда жаҳон тилларидан бирига айланган инглиз тилини билишлари муҳим ва шарт қилиб қўйилмоқда.

“Этнология асослари” фанидан амалий машғулот ва мустақил ишга мўлжалланган мавзулар ва белгиланган соатлар.

1.	Etnologiy fanining tarixi, tarixshunosligi va manbashunosligi. Etnologiyaning asosiy maktablari va yoʻnalishlari	2	6
2.	Etnologiyaga oid atamalar. Etnologiya fanining tadqiqot uslublari.	2	6
3.	Дунё халқларининг классификацияси	2	6
4.	Okeaniya, Avstraliya va Tasmaniya xalqlari.	2	6
5.	N.N. Mikluxo- Makalay va uning tadqiqotlari.	2	6
6.	Osiyo xalqlari etnologiyasi.	2	6
7.	Gʻarbiy va Janubiy Osiyo xalqlarining etnologiyasi.	2	6
8.	Oʻrta Osiyo va Qozogʻiston xalqlarining etnogenezi, moddiy va maʼnaviy madaniyati.	2	6
9.	Oʻzbek xalqi etnografiyasi tarixi. Abu Rayhon Beruniyning etnologiyaga qoʻshgan hissasi	2	6
10.	Afrika xalqlariga umumiy tavsif. Shimoliy Afrika xalqlarining madaniyati. Gʻarbiy Afrika xalqlarining moddiy va maʼnaviy madaniyati.	2	6
11.	Amerika xalqlari	2	6
12.	Yevropa xalqlari. Kavkaz xalqlari	2	4
13.	Etnologiyaning zamonaviy muammolari. Yer yuzida etnotrans-formatsion jarayonlar	2	6
Jami		26	75

1-Мавзу

Etnologiy fanining tarixi, tarixshunosligi va manbashunosligi. Etnologiyaning asosiy maktablari va yoʻnalishlari

Мавзу бўйича топшириқлар

Биринчи топшириқ. Қуйидаги саволга жавоб бериш орқали келтирилган жадвални тўлдириш ва этнология тарихи ҳақидаги дастлабки билимингизни намоён қилинг. *Этнология қандай сабабларга кўра фан сифатида шаклланди?*

№	Иқтисодий эҳтиёжлар	Сиёсий эҳтиёжлар	Ижтимоий эҳтиёжлар	Маънавий эҳтиёжлар	Бошқа сабаб ва омиллар
1					
2					
3					
4					
5					

Иккинчи топшириқ. Қуйидаги жадвалга + ёки - белгисини қўйиш орқали баён этилган фикр ва мулоҳазаларга муносабатингизни билдириш.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

- 1) Этнология ибтидоий даврдаёқ фан сифатида шаклланган.
- 2) Этнология ҳақидаги дастлабки билимлар ибтидоий даврдаёқ пайдо бўла бошлаган.
- 3) Буюк кўчишлар даврида этнология фани ривожланган.
- 4) Этнология фан сифатида дастлаб Европада шаклланган.
- 5) Абу Райҳон Беруний ўзбек этнологиясининг асосчиси.
- 6) "Этнология" сўзининг ҳеч қандай маъноси йўқ.
- 7) Этнология фанини ўрганиш учун ҳар бир тарихий даврда манба топилади.
- 8) Этнология XIX асрда фан бўлиб шаклланган.
- 9) "Этнос"-халқ, "логос"-фан деган маънони беради
- 10) Француз олими *Jan Jak Amper* томонидан 1830 йилда "antropologik" (ijtimoiy) fanlarning umumiy tasnifini ishlab chiqish jarayonida xalqlar va ularning madaniyati to'g'risidagi yangi fanning nomlanishi tarzida maxsus izoh berilgan
- 11) "Etnologiya" termini fanga ilk marotaba 1784 yil A. SHavann tomonidan olib kirilgan.
- 12) Этнологик билимларнинг тўпланишида буюк географик кашфиётлар ҳеч қандай роль ўйнамаган.

Учинчи топширик. Этнология фанининг турли давлатларидаги тараққиёти хақида аниқ фактлар, илмий асосланган фикрлар ва етакчи олимлар хақида қисқача баён этинг.

1. *Yevropada etnologiya maktablarining taraqқиёти*-----

-----2. *Rossiya etnologiya maktabining shakllanishi*.....

-----3. *AQSHda etnologiya fani taraqqiyoti*-----

-----4. *Ўзбекистонда этнология фанининг тараққиёти*-----

Бешинчи топширик. Write and speak. Describ photos' in english. What about its?

Олтинчи топширик. Fill the tabel . Books about histori of ethnology and bases ethnology.

Types of	Antic period	Middle centure	New period	Today

	At the west	At the east						
basement Books ethnological								
literature about history of ethnology								

Еттинчи топшириқ. Use ordinari of english ABC an found key words

5 22 15 12 21 20 9 15 14 9 19 13 4 9 6 6 21 19 9 15 14 9 19 13

6 21 14 3 20 9 15 14 1 12 9 19 13 18 5 12 1 20 9 22 9 19 13

19 20 18 21 3 20 21 18 5 12 9 19 13

Make up the topic with the help of key words.-----

Do you know about it too? *"Modernist constructivism" "Constructivism" "Instrumentalist perennialism", "Situational perennialism", "Kinship primordialism", "Primordialism", Essentialist primordialism"*

Мавзу 2

Etnologiyaga oid atamalar. Etnologiya fanining tadqiqot uslublari

Мавзу юзасидан топшириқлар

Биринчи топшириқ. Ўзаги “этнос” сўзидан олинган атамаларни қуйидаги шаклга ёзинг.

Иккинчи топшириқ. Қуйидаги атамаларнинг маъносини ёзинг.

Антропогенез-----Консолидация-----

Ирқ-----Ассимиляция-----

Моногенизм.....миграция.....

Кузен-----терминология-----

Миллат-----классификация-----

Учинчи топшириқ. Ушбу атамалар ичидан туб аҳоли маъносини берувчи атамаларни ажратинг ва улар қайси худуд аҳолисига нисбатан ишлатилишини айтинг. *Этник бирлик, халқ, абориген, диффузия, инструментал маданият, автохтон, кузен, сарорат, субстрат.*

Тўртинчи топшириқ. Қуйидаги шаклни жаҳон аҳолисининг диний эътиқодига оид атамалар билан тўлдириг.

Бешинчи топшириқ. Сиз ўзингизни машҳур рус этнографи Ю.В.Бромлей деб тасаввур қилинг ва фанга этнологик терминлар киритишнинг қодаларини ёзиб беринг.

Олтинчи топширик. Этнологик атамалар кроссвордини тайёрланг. Кроссворддаги сўзларнинг тенг ярми ўзбек этнологиясига яъни миллий урф-одатларга ишора берувчи атамалардан ташкил топсин.

Еттинчи топширик. "Этнология" фанининг ўзи қандай атамалар билан номланган. Уларнинг жадвалини тузинг ва изоҳ беринг.

Саккизинчи топширик. Қуйидаги тасвири этнология билан алоқадор бўлган фанлар номи билан тўлдириг

Тўққизинчи топширик. Этнологик тадқиқот услубларини тўғри ёзган ҳолда қуйидаги шакл тармоқларини тўлдириг.

Ўнинчи топширик. Zamonaviy etnologiyada ilmiy tahlil uchun turli-tuman materiallar: tadqiqotlar natijasi va etnograf olimlarning turli dala yozuvlari, sayohatchilarning safarnomalari, kuzatuvlari, folklor namunalari va badiiy matnlar, etnosotsiologik va etnopsixologik materiallar, publitsistik matnlar, rasmiy hujjatlar, tarixiy va ijtimoiy-siyosiy adabiyotlardan foydalaniladi. Сиз жадвал тузинг ва ўзбек халқи этнологияси оид ўзингиз билган манбаларни системалаштиринг.

Ўн биринчи топширик. Дала амалиётининг "бевосита" услубидан фойдаланинг ва ўзингиз яшаётган жойда "Анъанавий таомлар" мавзусида тадқиқот олиб боринг. Тадқиқот натижаларини умумлаштириб хулоса ёзинг.

Ўн иккинчи топширик. Ўзаро мутаносибликни аниқланг ва чизиқлар билан кўрсатинг.

Этнолог тадқиқотчи Тадқиқот услуби

Н.Н.Миклухо-Маклай стационар дала амалиёти

Л.Г.Морган билвосита дала амалиёти

Талабалар бевосита дала амалиёти

Ўн учинчи топширик. Сиз Австралия аҳолисининг этнографиясини тадқиқ қилишга бормоқчисиз. Қуйидаги жадвални тўлдириг.

Қайси тилда сўзлашасиз?	Қандай кийинасиз?	Дала тадқиқотининг қайси услубидан фойдаланасиз	Тадқиқот давомида қандай воситалардан фойдоланасиз	Интервью ва анкета саволларингизни ёзинг

Ўн тўртинчи топшириқ. Этнологик тадқиқот услубларини таҳлил қилинг.

Этнологик тадқиқот турлари	Ижобий томонлари	Салбий томонлари	Ривожлантириш мумкин ёки йўқ
Ёзма манбалардан фойдаланишнинг			
Халқ оғзаки ижоди намуналарининг			
Статистик методнинг			
Археологик материалларнинг			
Дала амалиётининг			
Бевосита дала амалиёти			
Билвосита амалиётнинг			
Мавсумий услубнинг			

Ўн бешинчи топшириқ . Ask questions.

1. What says directions about terminology and definition?-----

-----

-

2. Conceptual history of ethnicity -----
-----

3. Ethnicity and race -----
-----

4. Ethnicity and nation -----
-----

5. Ethno-national conflict -----
-----

6. Ethnicity in specific regions: -----

- China ----- - Europe -----
- India ----- -United States -----

Мавзу 3

Дунё халқларининг классификацияси

Мавзу юзасидан топшириқлар

Биринчи топшириқ. Харитага қараб ер юзида одамзоднинг пайдо бўлиш ва тарқалиш ҳудудлари ҳақида ёзинг.

Иккинчи топшириқ. *Изоҳ беринг.*

1. Ирқ-----
-----

2. Тил оиласи-----

3. Хўжалик маданий тип-----

4. Жаҳон аҳолисининг этник таркиби-----

5. Жаҳон аҳолисининг жинсий таркиби-----

6. Жаҳон аҳолисининг ёш жиҳатдан таркиби.....

7. Диний таркиб-----

Учинчи топшириқ. Ирқларнинг ташқи қиёфасини таърифланг.

irqlar	Teri rangi	Soch tuzilish va rangi	Ko'z rangi Va tuzilishi	Yuz tuzilishi	Lab tuzilish
Yevropoid					
mongoloid					
negroid					

Австролоид					
------------	--	--	--	--	--

Тўртинчи топшириқ. Мутаносибликни ўрнатинг:

Халқ Тил оиласи

1. корейслар А) ҳинд-европа
2. бутанлар Б) олтой
3. арманлар В) сино-тибет

Бешинчи топшириқ. Миллий таркибида курд, азарбайжон, араб ва белужийлар кам бўлган мамлакатни аниқланг.

1. Ироқ
2. Эрон
3. Туркия
4. Ҳиндистон
5. Саудия арабистони
6. Покистон

Олтинчи топшириқ. Мутаносиблик ўрнатинг.

Халқ Яшайдиган мамлакатлари

1. араваклар А) АҚШ
2. алеутлар Б) Нигерия
3. уйғурлар В) Камерун
4. туареглар Г) Бразилия
- Д) Хитой

Еттинчи топшириқ. Битта тил оиласига мансуб бўлган учта халқни кўрсатинг.

1. Ҳиндистонликлар
2. хитойликлар
3. немислар
4. баскалар
5. бантулар
6. вьетлар
7. японлар
8. курдлар
9. тамиллар

Саккизинчи топшириқ. Асосий аҳолиси инглиз тилида сўзлашмайдиган 3та мамлакатни кўрсатинг.

1. АҚШ
2. Буюк Британия
3. Бразилия
4. Янги Зеландия
5. Австралия
6. Нигерия
7. Суринам

Тўққизинчи топшириқ . Сон жиҳатдан анча катта бўлган иккита тил оиласини кўрсатинг

1. Дравид
2. Хитой-тибет
3. Афросиё
4. Олтой
5. Урал
6. Ҳиндевропа
7. Нил-сахара
8. Шимолий Кавказ
9. Австроосиё

Ўнинчи топшириқ. Тўғри жавобни топинг.

1. Дунёнинг ярмидан кўп мамлакати бир миллатли
2. АҚШ-дунёдаги энг кўп миллатли мамлакат
3. Ҳиндистон- кўп миллатли давлат
4. Француз тили-дунёда энг кўп тарқалган тил

Ўн биринчи топшириқ. Мутаносибликни аниқланг

Мамлакат Давлат тили

Бразилия испанча

Мексика суахилча

Пакистан португалча

Парагвай голландча

Танзания урдуча

Суринам инглизча

Ўн иккинчи топшириқ. Харитада кўрсатилган худуд аҳолиси қайси тилда сўзлашади.

1. Инглиз. 2 француз 3.немис 4.испан 5.португал.6.араб

Ўн учинчи топшириқ. Этнологияни инглиз тилида ифода этишни машқ қиламиз. Қуйидаги маълумотларни ўқиб тушунинг ва саволларга инглиз тилида жавоб ёзинг.

Categorizing Religions: - Major vs. Minor

Major religions: Religions that are high in population, widespread throughout the world, the basis upon which other religions were built and/or otherwise highly influential.

Minor Religions: Religions that are limited in population, geographic locale and/or influence

Categorizing Religions: - Ethnic vs. Universal

Ethnic: the religion of a particular people or culture (e.g., Judaism, Shinto, Hinduism) (tend to be localized and do *not* actively seek converts)

Universal: a religion which sees its message as true for all people (e.g., Christianity, Islam, Buddhism) (have spread throughout the world and tend to be very large in population, have actively sought converts from many cultures)

Your First Journaling Question

What are the major religions of the world?

- Which religious tradition do you know the least about? -----
- The most about? What do you know about this religious tradition, and how do you know it? -----
- Which tradition would you like to know more about? -----

Do you have friends or relatives who are part of a religious tradition other than your own?-----

- What did you find most interesting or surprising?-----
-
- What did you find most confusing?-----
- What would you like to know more about?-----

Why? Why? Why?-----

Мавзу 4

Океанија, Австралија ва Тасманија халқлари.

Мавзу юзасидан саволлар

Биринчи топшириқ. Эслашга ҳаракат қилинг ва билганларингизни ёзинг. «Орол»-деб нимага айтилади ?-----

Нима учун «архипелаг» дейилади?-----

Келиб чиқиши жиҳатдан ороллар қандай фарқланади?-----

Иккинчи топшириқ. Оролларнинг вужудга келиш хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда қуйидаги жадвалга уларнинг номларини ёзиб чиқинг

Материкдан ажралиб чиққан ороллар	Маржон ва чиганоқлардан ҳосил бўлган ороллар	Вулкон ороллар

Учинчи топшириқ. Қуйидаги хариталарни яхшилаб ўрганинг. Этнология китобига мурожаат қилинг ва харитада кўринар-кўринмас бўлиб турган ёзувларни ручка билан аниқ ёзинг.

-
-

Энди қуйидаги саволларга жавоб бериш орқали Австралия, Океания ва Янги Зеландия ҳақида этнографик матн тузинг.

- Океания қандай деган маънони англатади
- Океания қайси иқлим минтақасида жойлашган?
- Океания нечта қисмдан иборат?
- Океания , Австралия , Янги Зеландия ва Тасманиянинг географик жойлашуви ҳақида маълумот беринг.
- Уларнинг табиатидаги ўзига хос хусусиятларини ажратиб кўрсатинг.

Тўртинчи топшириқ. Қуйидаги харитага қаранг. У сизга Австралия ва Океания тарихининг қайси давр тарихи ҳақида маълумот берапти. Албатта ёзинг.

Бешинчи топшириқ. "У рус тадқиқотчиси. Маишхур кемасининг номи "Витяз". Узоқ йиллар одамхўрлар орасида яшади. У бутун жаҳон фуқороси". Ушбу матнда гап ким ҳақда борапти ва бу тадқиқотчининг биз ўрганаётган мавзуга қандай алоқаси борлигини ёзинг.-----

-----

Олтинчи топшириқ. "1778-йил. Гавайя ороллари кашф этилди. Кашфиётчи Жеймс Кук". Сиз унинг саёхатлари ва кашфиётлари ҳақида тақдимот яратинг

Етинчи топшириқ. "1947 йил.Кон -Тики плотиға сузиш".Ушбу мавзуда қўйидаги расмларга изоҳ беринг

Саккизинчи топшириқ. «Бу ерларнинг мавжудлиги европаликларга маълум бўлмаган. Фақат Магелланнинг дунё бўйлаб саёхати натижасида Марианна ороллари кашф этилган. Бу 1521 йилда содир бўлган эди.Фернан бу оролларни Ўзрилар (Воровский) ороли деб номлади. Чунки , кема Гуам ороли қирғоғига келиб тўхташи биланоқ, бир зумда Магелланнинг кўз олдида орол аборигенлари уни шип-шийдон қилиб кетишади. Фернан бундан жуда таъсирланиб ,“мени маданиятсизларча таладилар ”(нецивилизованно крали)деб ёзади. Кейинчалик 1568 йилда орол Испания кироли Филипп IV нинг рафиқаси шарафига бағишлаб Мария Анна деб номланади ». Топингчи бу орол қаерда жойлашган ва қайси давлатга тегишли?»

Тўққизинчи топшириқ. Қўйида инглиз тилидаги матн берилган. Ўқинг ва инглиз тилида 10та савол тузинг.

”Oceania: Islands, Land, People: Due to colonial neglect and historical isolation, the Pacific Islands, home to the world's most diverse range of indigenous cultures, continue to sustain many ancestral life-ways. Fewer than 6.5 million in all, the peoples of Oceania possess a vast repository of cultural traditions and ecological adaptations. Papua New Guinea alone is home to one-third of the world's languages - about 780 distinct vernaculars. Oceania thus has the most to lose, culturally speaking, from the pressures of global political and economic change.

Spread across a vast expanse of ocean, Pacific Island peoples occupy an array of environments, from Papua New Guinea's massive mountains to the atolls and lagoons of European fantasy to Auckland New Zealand's urban jungles. Most people live in Melanesia's land-rich states (Papua New Guinea, Solomon Islands, Vanuatu), where 85 percent of the population is rural and often nearly self-sufficient. Still, well over one-fourth of the more than 2 million Micronesians and Polynesians live in cities or circulate to metropolitan centers in Australia, New Zealand, and the United States.

Despite diversity, all Pacific societies are small and vulnerable. A typical linguistic group consists of only a few thousand people, for example, can have drastic consequences for cultural

survival. Indeed, many cases of "language death" - the disappearance of not only a spoken language but the cultural memory that goes with it - are on record.

Environmental forces pose a major threat to island communities. A typhoon can denude an atoll of living vegetation and ruin all sources of groundwater. In Fiji and Samoa, the damage from recent major storms to villages and national infrastructure will take years to rebuild.

Demographic trends could pose an even more devastating threat. Having re-bounded from sharp population declines after the invasion of European diseases and labor recruiters, many island societies now have some of the world's highest birthrates. Population growth, although it fulfills island ideals for large extended families, is rapidly outstripping the ability of the land to support subsistence lifestyles.”

- 1-----2-----
- 3.....-4-----
- 5-----6-----
- 7-----8-----
- 9-----10-----

Мавзу 5

N.N. Mikluho- Makalay va uning этнология фанига қўшган хиссаси.

Мавзу юзасидан топшириқлар

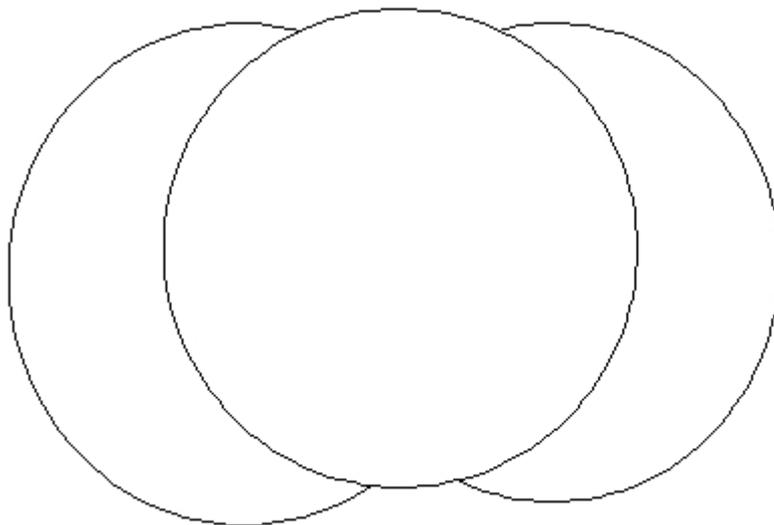
Биринчи топшириқ. Матни давом этириб олимнинг таржимаи ҳолини ёзинг.”*Николай Николаевич Миклухо-Маклай*
1846 йилнинг 17 июл ойида Новгород губернасининг Рождественское қишлоғида туғилган-----.

Иккинчи топшириқ. Миклухо – Маклайнинг энг муҳим экспедициялари ҳақидаги маълумотларингиз билан қуйидаги жадвални тўлдириг.

1869	1870-1871	1871 – 1872, 1	1872 – 1876	1877-1878	1879-1883
Император қошидаги рус география жамиятининг рухсати билан Янги Гвинеяга йўл олди					

Учинчи топшириқ. Хариталарга изоҳ беринг.

Тўртинчи топшириқ. “Маклай - рус императори - папуаслар” номи остида Вен диаграммаси чизинг ва у орқали экспедициянинг мақсад ва вазифаларини ифода этинг. Шунингдек манфаатлар мослиги ва зиддиятлари ҳақида фикр юритинг.

Бешинчи топшириқ. Н.Н.Маклай экспедициясининг натижаларини ёзинг

- 1-----
- 2-----
- 3-----
- 4-----
- 5-----

Олтинчи топшириқ. 1886 йилда Маклай Александр Шнинг шахсан ўзи қўл қўйган “Миклухо-Маклайни рад этаман” деган фармонни олди. Нима учун?

Еттинчи топшириқ. Ўзингизни XIX аср охирида Рус География жамиятининг олимлар йиғилишидаман деб тасаввур қилинг ва “Фанга бағишланган умр” ёки “Маклайнинг фандаги мероси” мавзусида доклад қилинг. У инглиз тилида бўлсин.-----

Саккизинчи топшириқ. “Маклай хотираси ва шарафига “ бағишланган ишларни ёш этнограф сифатида баён этинг.

Тўққизинчи топшириқ. 1996 йилда, Маклай таваллудининг 150-йиллик юбилейида, ЮНЕСКО уни бутун жаҳон Фуқороси деб эълон қилди. Ана шу эълонни ёзинг ва тантанали равишда ўқинг.-----

Ўнинчи топшириқ. 17 июль бутун дунё этнографлари учун қандай сана?-----

Ўн биринчи топшириқ. 2006 йилда Россиянинг “Етти ботир” лойиҳаси доирасида Янги Гвинеяга экспедиция ташкил қилинди. Саёҳатчилар европаликларнинг оёғи етмаган ерларга етиб бордилар, у ерларда яшовчи

аборигенлар , уларнинг турмуш-тарзи ва анъаналари ҳақида улкан маълумотлар келтиридилар. Хаёлан улар билан бирга бўлинг ва бизга Янги Гвинейни тасвирлаб беринг?

Мавзу 6

Осиё халқлари этнологияси.

Мавзу юзасидан топшириқлар

Биринчи топшириқ. Қуйида келтирилган текстни ўқинг. Матн ёрдамида Осиё қитъасининг тўлиқ харитасини чизинг

” Osiyo qit’asi jahonda eng katta hududga ega bo’lgan, tabiati ni-hoyatda rang-barang, eng ko’p va zich joylashgan aholiga ega. Bu yerda odamzod paydo bo’lgach, eng qadimiy madaniyatlar yaratil-gan. Oxirgi ma’lumotlarga qaraganda Osiyoning hududi 32 mln.kv km ga yaqin, aholisi 3 mlrd.dan ortiq, ya’ni jahon aholisining yarmidan ko’pini osiyoliklar tashkil qiladi.

Odatda Osiyo fanda geografik va tarixiy-etnografik jihatdan olti qismga bo’lib o’rganiladi: g’arbiy yoki Old Osiyo xalqlari, Markaziy Osiyo va Qozog’iston xalqlari, Janubiy va Markaziy Osiyo xalqlari, Janubi-sharqiy Osiyo xalqlari, Sharqiy va Shimoliy Osiyo yoki Sibir xalqlari.

Tabiiy-geografik jihatdan butun Osiyo qifasi nihoyatda notekis va xilma-xil. Uning iqlimi va tabiatiga qifa sohillarini har tomondan yuvib turgan Shimoliy Muz, Tinch va Hind okeanlari, Atlantika okeaniga tegishli Yapon, Sariq, Sharqiy va Janubiy Xitoy dengizlari, Qora va o’rta dengizning suvlari ancha ta’sir qiladi. Osiyoning ko’p qismi baland va yassi tog’liklar, adir va bepoyon cho’lu biyobondan iborat bo’lib, bu uning kontrast iqlimi bilan bog’liq. Osiyoda jahon-dagi eng baland tog’lar - Qora Qurum va Himolay (eng baland cho’qqi - Jomolungma - 8848 m) va quruqlikning eng quyi joyi -o’lik dengiz (o’rta dengiz sathidan 392 metr pastlik)da joylashgan.”

Иккинчи топшириқ. “Osiyo beshta iqlim mintaqasida жойлашган....” матнни давом эттиринг.....

Учинчи топшириқ. И.М.Жабборовнинг “Жаҳон этнологияси” китобини олинг ва Осиё халқларига бағишланган бобини асосида ушбу “**Жаҳон иқтисодиётида Осиёнинг улуши**” деб номланган жадвални тўлдиринг.

natural kauchuk	sholi	choy	Сиз билган бошқа маҳсулотлар	Осиёнинг иқтисодий имкониятлар

Тўртинчи топшириқ.Қуйида намунада келтирилган расмдаги дарахтдан иккитасини чизинг ва уларни “шажара дарахти “ деб номланг. Сўнгра “Жаҳон этнологияси “ китобининг Осиё бўлимини ўқиб чиқиб, ўзингиз чизган шажара дарахтининг биттасига ушбу материкда яшайдиган аҳолининг

антропологик турлари , иккинчисига эса тил шажараси ва уларнинг яшаш хуудлари,шунингдек халқларнинг номини ёзиб чиқинг.

Бешинчи топшириқ. Ўзаро муаносибликни аниқланг.

xitoy-tibet til oilasiga oid xalqlar 3 %ni,
hind-yevropaliklar 28,4 %ini
avstroneziya til oilasi 7,9 %ini
dravidlar 2,4% ni
yaponlar 4,6% ini,
avstroosiyo oilasi 1,9 % ni tashkil
oltoy oilasi 2,6% ni (shu jumladan, turkiy tildagilar 2,2 %ni),
tay oilasi 40,2 % ini
koreyslar 2,3% ni,
semit-xamitlar 6,6% ini

Олтинчи топшириқ. Китобдан фойдаланган ҳолда ушбу жадвални тўлдириг ва Осиё халқларининг диний қиёфаси ҳақидаги билимларингизни текшириб кўринг.

Дин шакллари	Тарқалган хуудлари	Давлат дини	Қайси халқлар эътиқод қилади.	Мазкур диннинг келиб чиқиши
islom				
nasroniylik				
konfutsiylik,				
sintoizm				
sikxizm				
iudaizm yoki yahudiylik				
induizm				
buddizm				
daosizm,				
zoroastrizm				
jaynizm				

Еттинчи топшириқ. Osiyo аҳолисining хо'jalik-madaniy tiplariga тавсиф беринг.

1. Ўрмон теримчилари ва овчилари-----

---

2. Чопқи деhqончилиги хо'jalik - madaniy tipi

-----

3. Қирg'оq yerlarda paydo bo'lgan eng qadimiy shudgor dehqonчилиги-----

-----

---

4. Замоनावий хўжалик-маданий типлар-----

Саккизинчи топшириқ. Тасаввур қилинг . Сиз бутун дунё этнографларининг илмий анжуманидасиз. Анжуман мавзуси “Осиё антропогенези”. Сиз ушбу мавзуни қайси нуқтаи-назардан ёритасиз. Фикрларингизни системали равишда ёзинг.
Моноцентристик полицентристик дуалистик

Тўққизинчи топшириқ. Осиё мамлакатларидан қайси бирида этнологик тадқиқот ўтказишни хоҳлайсиз. Ўзингизга ишчи дастур тузинг.

Танланган мамлакатнинг номи	Танланган мавзу	Тадқиқотнинг мақсад ва вазифалари	Тадқиқот услублари ва воситалари	Иш режаси	Кутилаётган натижа	Сарф қилинадиган сумма

Ўнинчи топшириқ. Ўқинг ,инглиз тилида бешта савол тузинг.

Food and drink

In many parts of Asia, [rice](#) is a staple food, and it is mostly served [steamed](#) or as a [porridge](#) known as [congee](#). China is the world largest producer and consumer of rice. In the Philippines, people usually use western cutlery such as spoon, fork and knife while in China, Japan, Korea and Vietnam, people usually use chopsticks to eat traditional food, but shapes of chopsticks are different in these countries. For example, Chinese chopsticks are long and squared; Vietnamese chopsticks are long, thick at one end then gradually get thinner and are made of wood or bamboo; Japanese chopsticks are rounder, short and spire to eat bony fish easily; Korean chopsticks are short, flat and made of metal. It is said that wood is rarer than metal on the Korean Peninsula^[citation needed] and metal chopsticks can prevent poisoning. An island nation surrounded by ocean, Japan has various fish dishes. Especially, fresh raw fish cuisines are very popular in Japan and around the world, such as [sushi](#) and [sashimi](#).

In India, people often eat food with their hands, and many [spices](#) are used in every dish. Most spices originated around India or neighboring countries such as [Sri Lanka](#). Durians are a common fruit in [Southeast Asia](#), which, [Alfred Russel Wallace](#), attested to its delicious flavor as worth the entire cost of his trip there.

1.....2.....3.....
 .....4.....5.....

Мавзу 7

G’arbiy va Janubiy Osiyo xalqlarining этнологияси

Мавзу юзасидан топшириқлар

Биринчи топшириқ.Осиё қитъасини тарихий-этнографик жиҳатдан худудларга бўлинишини ёзинг.

1. Osiyo xalqlariga umumiy ta'rif.
2. Shimoliy Osiyo va Sibir
Osiyo qit'asi xalqlariga oid umumiy ma'lumotlar. G'arbiy (Old), Janubiy va Janubiy – Sharqiy, Markaziy va Sharqiy Osiyo xalqlarining etnogenezi va etnik tarixi.
3. Zamonaviy aholisining etnik tarkibi.
Lingvistik va antropologik klassifikatsiyasidagi xususiyatlar.
4. Old Osiyo dehqonchilik va chorvachilik vatani sifatida. Xo'jalik taraqqiyoti.
5. Asosiy xo'jalik madaniy tiplari. Aholining uy-joylari, kiyim-kechaklari, taomlari
Osiyo xalqlarining ma'naviy madaniyatlari.
6. Xalk og'zaki ijodi.
7. Aholining oilaviy turmushi va ijtimoiy, .Diniy munosabatlari.

Мавзу 8

O'rta Osiyo va Qozog'iston xalqlarining etnogenezi, moddiy va ma'naviy madaniyati

Мавзу 9

O'zbek xalqi etnografiyasi tarixi. Abu Rayhon Beruniyning etnologiyaga qo'shgan hissasi

Мавзу 10

Afrika xalqlariga umumiy tavsif. Shimoliy va G'arbiy Afrika xalqlarining moddiy va ma'naviy madaniyati

Мавзу 11

Amerika xalqlari

Мавзу 12

Yevropa xalqlari. Kavkaz xalqlari

Мавзу юзасидан савол ва топшириқлар

6	17	4	10		2	14	4	6	1	17		6	1	6	1	20	18		18	4	17
2		9	1	13	20	2	8	23		1	11	2	1	13		21	1		6	20	12
18	13	11	1	17		19	1	17	16	14	4	6	1	13							

Учинчи топширик. Жадвалга + ёки – белгисини қўйиш орқали берилган саволларнинг тўғри ёки нотўғрилигини айтинг.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

1. Rim imperiyasining yemirilishi davriga kelib, eramizning V asrlari oxirida Yevropa dinlari geografiyasida jiddiy o'zgarishlar ro'y beradi.
2. XV asrlarda arablardan ozod bo'lgan Pireney qaytadan nasroniy diniga kirgan.
3. IX-XI asrlarda butun Yevropa nasroniylashmagan.
4. Mintaqada industrial taraqqiyot yuksak bo'lganligi tufayli iqtisodiy faol aholining asosiy qismi sanoat va qurilishda band
5. Yevropa mamlakatlarida eng katta ijtimoiy tabaqa xodimlar-ishchilar va ziyolilardan iborat. Ular butun iqtisodiy faol aholining taxminan o'rtacha 80 % ini, Buyuk Britaniyada hatto 90 % dan ham ko'prog'i, janubiy mamlakatlarda esa 70 % i (Gretsiyada 40 %) ini tashkil etadi
6. Nasroniy dini axloqiga tayanib, xususiy mulkka asoslangan holda kichik monogam oila butun Yevropada eng keng tarqalgan. Шунингдек насронийлар Кавказда ҳам жуда кўп
7. German xalqlarida erkaklar yengli yoki yengsiz ikki buklam matodan tikilgan ko'ylak, uzun ishton, kamarasta teri o'ltionli kavush kiyiladi.
8. Yevropa xalqlarining ko'pchiligi hind-yevropa-slavyan, german, roman va kelt tillarida gapiradilar.
9. Арманистон, Грузия ва Озарбайжон Кавказда жойлашган.
10. Дунёнинг энг ривожланган давлатлари Европада жойлашган.

Тўртинчи топширик. "Бутун дунё Европа маданиятига интеграциялашади". Бу шиор сизга танишми?. Агар таниш бўлса, бунга ўз муносабатингизни билдиринг.-----

-----

Бешинчи топширик. Европа халқларининг этногенезида муҳим роль ўйнаган 10та йирик қабилани сананг ва ёзинг?-----

-----

Олтинчи топширик. Қуйидаги жадвални тўлдиринг

Европадаги иқтисодий жиҳатдан энг ривожланган давлатлар	Аҳолисининг сони	этник таркиби	Уларда яшовчи миллатларнинг энг йириклари	Амал қилувчи динлар	Давлат тили

Еттинчи топшириқ. Европа мамлакатлари аҳолиси истеъмол қилувчи энг деликат таомларнинг номларини келтиринг-----

-----

Саккизинчи топшириқ. Европа ва Кавказ халқларининг миллий кийимлари, анъанавий байрамлари ҳақида маълумот беринг.-----

-----

Тўққизинчи топшириқ. Европа ва Кавказдаги энг йирик миллат вакилларининг анъанавий кийимда тасвирланг ва расмини топиб қуйида ажратилган жойга ёпиштиринг.

Ўнинчи топшириқ. Қуйидаги жадвални тўлдиринг

Кавказдаги иқтисодий жиҳатдан энг ривожланган давлатлар	Аҳолисининг сони	этник таркиби	Уларда яшовчи миллатларнинг энг йириклари	Амал қилувчи динлар	Давлат тили

Мавзу 13

Etnologiyaning zamonaviy muammolari. Yer yuzida etnotransformatsion jarayonlar

Биринчи топшириқ. XX асрда дунё аҳолиси сонининг ўсишини рақамларда ифодаланг ва куйидаги шаклни тўлдириг

Мутаносибликни аниқланг

Жаҳон урушидан кейинги аҳоли сонини ўсиши

1820-yilda 3 марта

1927-yilda 5 марта

1959-yilda 2 марта

1974-yilda 1 марта

1987-yilda 6 марта

1999-yilda 4 марта

Иккинчи топшириқ. *Аҳоли сонининг кўпчилиги бўйича гегемон давлатларни аниқланг.*

Хитой 1,2 млрд, .Ҳиндистон 1млрд, . АҚШ, .Индонезия, Россия, Бразилия, Япония, Нигерия, Покистон.

Учинчи топшириқ. *30 yillarga kelib dunyo bo'yicha aholining yillik o'sish darajasi 1% ga kamayib ketgan. Jumladan, 1935 yilda Frantsiyada tug'ilish o'limdan kamayib ketgan. SHuningdek, AQSH aholisining tabiiy o'sishi ham pasayib ketgan, bu davrda Osiyo aholisining yillik o'sishi esa 30% ga kamayib ketgan. Faqatgina Lotin Amerikasi davlatlarida aholining yillik o'sishi kamaymagan bo'lib, bu hududda aholining yillik o'sishi 1,8% ga ko'paygan."*

XX asrdagi etnik jarayonlarga ta'sir qilgan sabablardan eng muhimlarini аниқланг.

Тўртинчи топшириқ. XX асрнинг 50-йилларида дунё миқёсидаги этник жараёнлар олдинги ўн йилликлардан тубдан фарқ қилган. Бу даврда содир бўлган энг муҳим ўзгаришлардан бири «демографик портлаш» бўлиб, олдинги даврлардан умуман фарқли бўлган. Бу фарқларни ёзинг.

Бешинчи топшириқ. Дунёнинг бугунги этник қиёфаси ҳақида ёзинг.

Олтинчи топширик. "All the word come to us". Бу шиор кимники. Бу ҳақда нималар биласиз. Ушбу жадвал орқали ушбу шиорни тўғри, нотўғри томонларини ёзинг.

Тўғри томонлари	Нотўғри томонлари	сабаблари	оқибатлари	

Еттинчи топширик . Замонавий дунё маданияти ва этник маданият ҳақида қисқача баён этинг. Маданиятнинг омиллари ва элементларини аниқланг.

Саккизинчи топширик. Этнология китобидан фойдаланиб фаннинг замонавий муаммоларини аниқланг. Сиз муаммо деб ҳисоблаган янги фикрларни беринг.-----

Курс юзасидан якуний топшириқлар

Биринчи топширик. Сиз қандай фикрдасиз. “Жаҳон этнологияси” ва “Этнология” дарсликларида фаннинг барча муаммолари қамраб олинганми?-----

Иккинчи топширик. Этнология фанини ўрганиш жамиятга қандай фойда келтиради.-----

Учинчи топширик. Нима деб ўйлайсиз?. Жаҳоннинг умумий маданияти шаклланадими.....

Тўртинчи топшириқ. Сизнингча этнология фанидан етарлича билим ололдингизми?-----

-----

Бешинчи топшириқ.Тасаввур қилинг Бутунжаҳон этнологларнинг ҳисобот йиғинидасиз.Марказий Осиё давлатлари этнологлари номидан сизга сўз беришди. Айтингчи ,жаҳон этнологиясига ёки ўзбек этнологиясига оид қандай муҳим муаммони кўтариб чиққан бўлар эдингиз. Маърузангизни баён этинг-----

-----

Олтинчи топшириқ . “Яхши этнолог қандай бўлиши керак” мавзусида мақола ёзинг.

Фойдаланилган адабиётлар

- Karimov I. Tarixiy xotirasiz kelajak yo‘q. Toshkent: “Sharq” 1998
1. Каримов И.А Янги фикрлаш ва ишлаш давр талаби.-Т.Узбекистон.1997.
  2. Ўз.Р.”Таълим тўғрисида”ги Қонуни.-Т.1997.
  3. Ўз.Р.”Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”.-Т.1997.
  4. Мирзахмедов Б.Талабаларнинг ижодий қобилиятларини ривожлантириш услублари. Т.1994.-144б.
  5. Фаберман Б.Л. Илғор педагогик технологиялар.-Т.Фан,2000,127б.
  6. Каримова В.М.ва бошқ.Мустақил фикрлаш/Академик лицей ва коллежлар учун (ўқув қўлланма)-Т.Шарқ. НМАК,2000.-112б.
  7. Ёлдамов Ж.Ф.Усмонов С.А .Педагогик технология асослари .- Т.Ўқитувчи,2004-250б
  8. Болтаева М.Талабаларнинг ижодий қобилиятларини ривожлантириш (“Кадрлар тайёрлаш миллий дастури-давр талаби”)Нам ДУ илмий услубий мақолалар тўплами.Наманган.2000.
  9. Юдонская А.Я.,Ванюшкина Л.М. Рабочая тетрадь по новой истории. 1800-1913. Москва.Просвещение.2004.
- Аширов А.,Атажонов Ш. Этнология.Тошкент
1. Jabborov I. M. «Jahon xalqlari etnologiyasi asoslari» Т. О’qituvchi 2008.
  2. Jabborov I. M. «Jahon xalqlari etnografiyasi» Т. О’qituvchi 1987.
  3. Jabborov I. M.-«O’zbek xalqi etnografiyasi» Т.«O’qituvchi» 1994.
  4. Etnologiya. Uchebник. Pod.red.G.Ye.Markova i V.V.Pimenova M.1994.
  5. Etnografiya Uchebник. Pod.red. Yu.V. Bromleya i G.Ye.Markova M.1982.
  6. **Чет эл адабиётлари**
7. 1.Peopls of the World.Their cultures,traditions, and ways of life.2001
  8. 2.. W.Dewis. K.David Harrison. Book Peoples of the World. A Guide culture.2008
  9. 3. Cultural antropologi. 2008.
  10. 4.. **John d. Brewer.** Ethnography. **Open University Press** Buckingham · Philadelphia. 2000
  11. 5. Encyclopedia of the Peoples of Africa and the Middle East.Jamie Stokes, Editor Anthony Gorman and Andrew Newman, Historical Consultants. Copyright © 2009
  12. 6. Barbara A. West. Encyclopedia of The peoples of Asia and Oceania. Copyright © 2009
  13. 7. Daiane Owen Hughs and Tomas . Trautmann,Taim. Historians and Ethnologies.Michigan.1995-98.
  14. 8. Jill Condra, Editor.Encyclopedia of national dress tradetional clothing around the world. Copyright 2013 by Jill Condra.

15. 9. Native Peoples of the World Steven Danver, Editor An Encyclopedia of Groups, Cultures, and Contemporary Issues. First published 2013 by M.E. Sharpe. Published 2015 by Routledge

16. Greenberg J.H. Language in the Americas. Stanford, 1987.

17. Ruhlen M. A guide to world' languages. Vol.1: Classification. London, 1987.

Swadesh M. The origin and diversificat ion of language/ London, 1972

MAMLAKAT JUMANIYOZOVA

«JAHON ETNOLOGIYASI» FANIDAN

ISHCHI DAFTAR

*(Oliy ta'lim muassasalarining tarix yo'nalishi talabalari uchun)
o'quv-uslubiy qo'llanma*

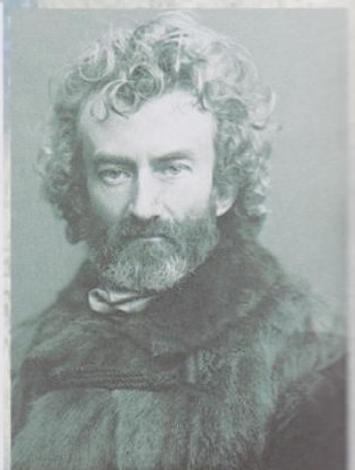
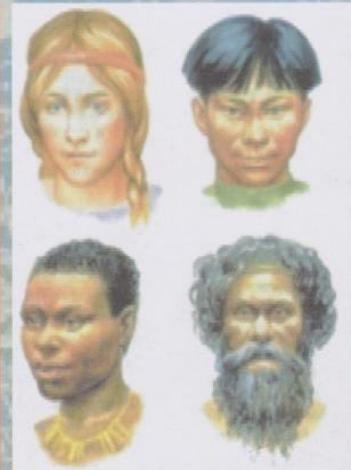
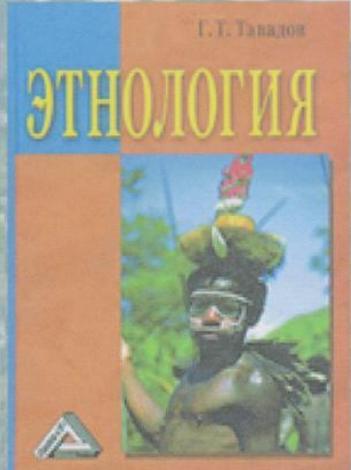
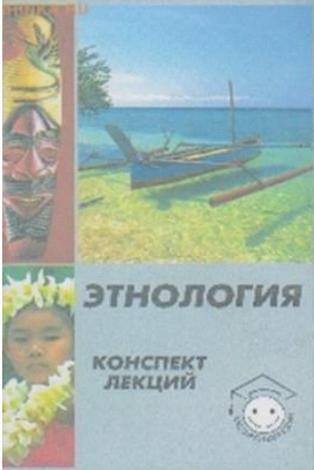
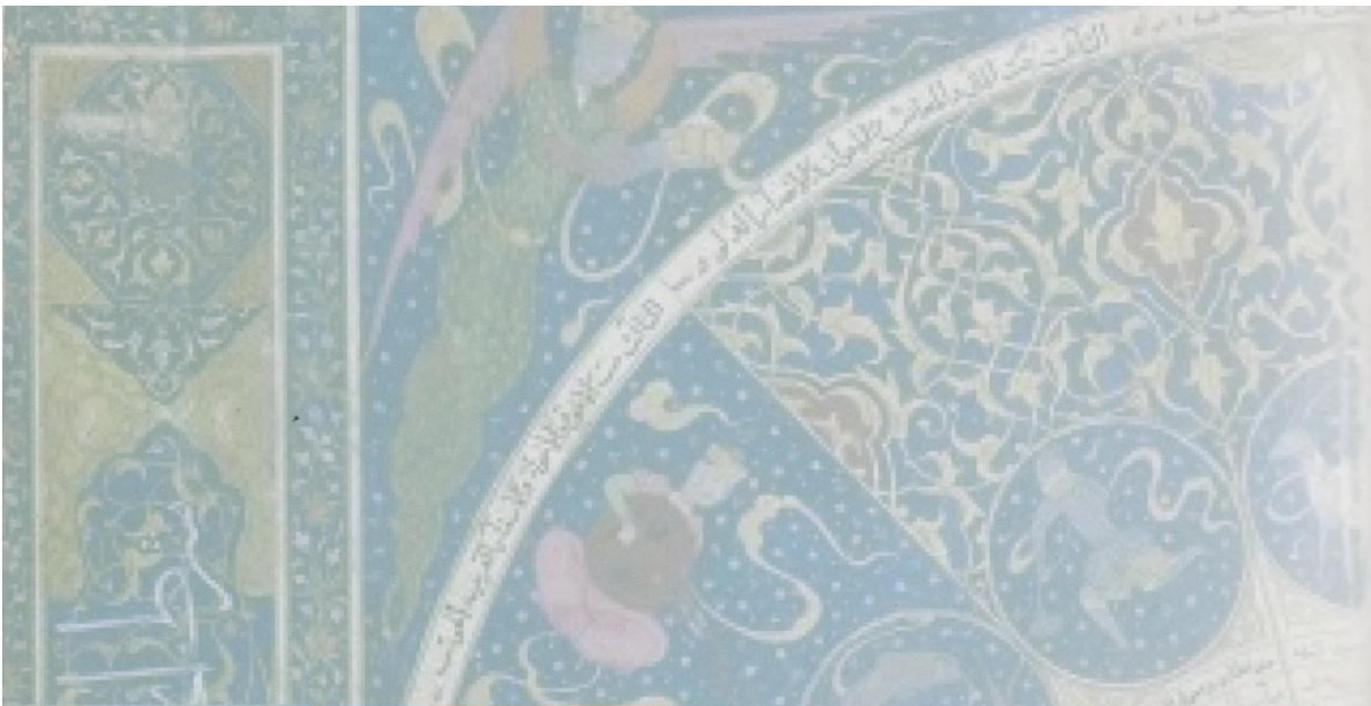
Muharrir *U.Xamutov*
Texnik muharrir *M.Siddiqov*
Dizayner-sahifalovchi *T.Irisbayev*

«ABU MATBUOT-KONSALT» nashriyoti.
100100, Toshkent sh., Bobur ko'chasi, 20-uy.
Telefon: (+99871) 215-54-97
Faks: (+99871) 215-54-98

e-mail: abu.matbuot-consult@yandex.ru

Nashriyot litsenziyasi AI №220, 16.11.2012.
Bosishga 9.12.2016 yilda ruxsat etildi.
Bichimi 60x84 ¹/₈. Shartli bosma tobog'i 3,75. Nasr tobog'i 3,48.
Adadi 100. Buyurtma №16-024. Bahosi shartnoma asosida.

«ABU MATBUOT-KONSALT» MCHJ matbaa bo'limida bosildi.

"ABU MATBUOT-KONSALT"

ISBN 978-9943-4762-5-7

9 789943 476257